

**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2025-01-06 Nr. 429-2
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir AB „Lietuvos draudimas“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

Pareiškėjas su draudiku sudarė Transporto priemonių draudimo (KASKO) sutartį (draudimo liudijimas TIA Nr. *(duomenys neskelbtini)*), kuria draudiko parengtų Transporto priemonių draudimo taisyklių Nr. 021¹ (toliau – Taisyklės) pagrindu buvo apdrausti pareiškėjo turtiniai interesai, susiję su automobiliu *Toyota RAV4* (valst. Nr. *(duomenys neskelbtini)*) (toliau – KASKO draudimo sutartis). Draudimo laikotarpis – nuo 2023 m. kovo 21 d. iki 2024 m. kovo 20 d. (toliau – KASKO draudimo sutartis). Pareiškėjui išduotame draudimo liudijime įtvirtinta, kad draudžiamiesiems įvykiams – transporto priemonės sugadinimui ir sunaikinimui dėl eismo įvykio, ugnies, gamtos jėgų ir (ar) kitų asmenų piktavališkos veiklos, taikoma 130 Eur besąlyginė išskaita, transporto priemonės ir (ar) jos dalių vagystei – 10 proc. (bet ne mažesnė nei už 130 Eur) išskaita, o pasirinktai papildomai draudimo apsaugai – stiklo dūžiui² – 0 Eur išskaita, jei stiklas remontuojamas, ir (ar) 35 Eur, jeigu keičiamas. Draudimo liudijime taip pat nurodyta, kad stiklo dūžio remonto arba keitimo išskaita taikoma tik tada, jei tenkinamos Taisyklių 10.3 papunkčio³ sąlygos, kitu atveju taikoma draudžiamąjį įvykių išskaita.⁴

Draudimo laikotarpiu įvyko draudžiamasis įvykis (buvo apgadinti pareiškėjo automobilio galiniai žibintai (jų stiklai), informacija apie įvykį buvo pateikta draudikui, šis pradėjo žalos administravimą.

2024 m. kovo 20 d. automobilio remontui pasirinkta draudiko partnerė – remonto bendrovė UAB „SOLORINA“ (toliau – remonto bendrovė), informavo pareiškėją apie su draudiku suderintą automobilio remonto sąmatą, taip pat nurodė, kad bus taikoma 130 Eur išskaita ir 13 proc. dydžio išskaita iš dalių kainos už senų detalių keitimą naujomis originaliomis.

Tą pačią dieną pareiškėjas el. paštu kreipėsi į draudiką, prašydamas paaiškinti, kokių pagrindų draudikas nusprendė taikyti išskaitą ir kaip buvo apskaičiuotas nusidėvėjimo koeficientas, teiravosi, ar buvo atsižvelgta į tai, kad per penkerius metus automobilio vertė netgi pakilo. Pareiškėjas taip pat stebėjosi, kad draudimo liudijime nurodyta, jog stiklo dūžiui taikoma 35 Eur išskaita, tačiau pagal Taisyklės ją galima pasinaudoti tik tuo atveju, kai draudimo sutartis sudaryta pasirenkant draudimo nauja verte sąlygą. Anot pareiškėjo, tuomet draudimo liudijime turėjo būti nurodyta 130 Eur, o ne 35 Eur išskaita, o to nepadarius jis buvo suklaidintas. Pareiškėjas taip pat nurodė, kad mažesnė išskaita už stiklo dūžių remontą ir (ar) stiklų keitimą lėmė jo sprendimą pasirinkti draudiko paslaugas, ir prašė netaikyti ne tik draudimo liudijime nurodytos išskaitos, bet ir nusidėvėjimo.

2024 m. kovo 27 d. remonto bendrovė el. paštu informavo pareiškėją, kad automobilio remonto atveju bus taikoma ne 130 Eur, o 35 Eur išskaita, taip pat 13 proc. nusidėvėjimas.

¹ 2021 m. gruodžio 14 d. redakcija, galioja nuo 2021 m. gruodžio 30 d.

² Pagal Taisyklių B.1 skyriaus 18.6 papunktį, stiklo dūžiu laikomas įvykis, kurio metu sugadinamas ar sunaikinamas tik transporto priemonės stiklas, o stiklu laikomi transporto priemonės kėbulo, išorinių veidrodžių ir žibintų stiklai.

³ Taisyklių A.3 skyrius.

⁴ Pagal Taisyklių A.3 skyriaus 10.3 papunktį, stiklo dūžio išskaita taikoma tik tuo atveju, kai sugadintas ar sunaikintas stiklas remontuojamas ar keičiamas draudiko nurodytame autoservise Lietuvoje arba garantiniame autoservise Lietuvoje, jei draudimo sutartyje pasirinktas draudimo sąlygų variantas „Transporto priemonės draudimas nauja verte“.

2024 m. balandžio 8 d. draudikas pateikė pareiškėjui atsakymą į pareiškėjo 2024 m. kovo 20 d. el. laišką, jame nurodė atsiprašantis, kad remonto bendrovei per klaidą nurodė standartinę išskaitą, ir paaiškino taikysias būtent 35 Eur dydžio išskaitą. Atsakyme draudikas nurodė, kad stiklo dūžio išskaita taikoma dviem atvejais: 1) kai stiklo remontas ar keitimas yra atliekamas draudiko nurodytame autoservise Lietuvoje; 2) kai remontas atliekamas garantiniame servise Lietuvoje, jei draudimo sutartyje pasirinktas transporto priemonės draudimo nauja verte variantas. Kadangi remontas atliekamas draudiko nurodytame autoservise, draudikas nurodė taikysias 35 Eur išskaitą. Draudikas taip pat paaiškino, kad detalių nusidėvėjimas netaikomas tik tada, jei tai nurodyta draudimo sutartyje. Kitu atveju nusidėvėjimas netaikomas tik tada, jeigu sugadintos dalys keičiamos analogiškais naudotomis. Draudikas taip pat paaiškino, kad nusidėvėjimo koeficientas nustatomas pagal Taisyklių A.4 skyriaus 11.2.2 papunktyje pateiktą lentelę.

Vėliau pareiškėjas dar keletą kartų kreipėsi į draudiką, siekdamas sužinoti, kokio dydžio būtų galutinė draudimo išmoka ir kokią remonto kainos dalį tektų padengti jam pačiam, kartu prašė pateikti draudiko įvairaus pobūdžio paaiškinimus, tačiau draudiko atsakymai pareiškėjo netenkino.

Nepavykus išspręsti su draudiku kilusių nesutarimų, pareiškėjas kreipėsi į Lietuvos banką ir prašė įpareigoti draudiką taikyti tik 35 Eur stiklo dūžio išskaitą ir netaikyti nusidėvėjimo. Pareiškėjas teigė, kad draudiko reikalavimas jam pačiam padengti 13 proc. remontui reikalingų dalių kainos yra nepagrįstas ir pažeidžiantis jo teises. Anot pareiškėjo, Taisyklėse stiklo dūžis yra įvardintas kaip išskirtinis draudžiamasis įvykis ir nusidėvėjimas stiklui (stiklams) gali būti taikomas tik tada, kai žala padaroma ne tik stiklui, pavyzdžiui, remonto metu reikia tvarkyti tiek stiklą (stiklus), tiek automobilio kėbulą. Pareiškėjo teigimu, ginčui aktualaus draudžiamąjo įvykio atveju buvo apgadinti tik galinių žibintų stiklai, jokių kėbulo remonto darbų atlikti nereikia, todėl administruojant žalą turi būti taikomos tik draudimo liudijime nurodytas papildomas draudimo apsaugas (tarp jų – stiklo dūžį) reglamentuojančios KASKO draudimo sutarties nuostatos.

Pareiškėjas taip pat teigė, kad jeigu yra taikoma 35 Eur stiklo dūžio išskaita, tai turi būti laikoma, kad draudikas traktuoja KASKO draudimo sutartį kaip sudarytą nauja verte ir turi taikyti draudimo nauja verte sąlygas, todėl – neskaičiuoti nusidėvėjimo dalims už naudotų keitimą naujomis. Tai, anot pareiškėjo, patvirtina Valstybinės Lietuvių kalbos komisijos (toliau – VLKK) jam suteikta konsultacija, Lietuvos banko atsakymas į pareiškėjo skundą dėl Taisyklių A.3 skyriaus 10.3 papunkčio aiškinimo bei tai, jog vėlesnėse Taisyklių redakcijose pirmiau nurodytas papunktis buvo patikslintas. Pareiškėjo nuomone, toks Taisyklių vertinimas, kokio pagrindu draudikas priėmė sprendimą dėl draudimo išmokos, yra nesąžiningas.

Atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi draudikas nurodė su pareiškėjo reikalavimais nesutinkąs. Anot draudiko, sudarant su juo draudimo sutartį, galima susitarti dėl mažesnės išskaitos konkrečiai už stiklo dūžio įvykius, o jei ši papildoma paslauga nepasirenkama – stiklo dūžiams netaikomas išimtinis reglamentavimas, taikoma standartinė 130 Eur išskaita. Draudiko vertinimu, stiklo žalų reglamentavimas Taisyklėse yra nuoseklus, aiškus ir nedviprasmiškas. Atsiliepime taip pat teigiama, kad sudarant draudimo sutartį galima pasirinkti, kad transporto priemonės detalių nusidėvėjimas būtų taikomas arba netaikomas. Šiuo atveju draudimo liudijime aiškiai nurodyta, kad nusidėvėjimas taikomas, o jo apskaičiavimo tvarka yra reglamentuota Taisyklėse. Draudikas teigė nesutinkąs su pareiškėjo vertinimu, kad taikydamas 35 Eur išskaitą jis turi taikyti draudimo nauja verte sąlygą ir netaikyti nusidėvėjimo, nes toks aiškinimas yra nelogiškas ir nepagrįstas Taisyklių nuostatomis.

Atsiliepime draudikas taip nurodė nesuprantąs kodėl pareiškėjas aiškiai ir nedviprasmiškai draudimo liudijime įtvirtintas sąlygas „Draudimas nauja verte – ne“ ir „Detalių nusidėvėjimas – taikomas“ vertino kaip netaikytinas stiklo dūžio įvykiams. Taip pat negalys pasisakyti dėl pareiškėjo teiginio, jog nusidėvėjimas stiklų remonto atveju gali būti taikomas tik tuomet, kai kartu remontuojamas ir kėbulas, nes draudikui neaišku, kokia logika vadovaudamasis pareiškėjas tokį Taisyklių aiškinimą sugalvojo, nesuprantama, kodėl tam pačiam objektui, kuris turi tam tikrą nusidėvėjimo laipsnį, vienu atveju nusidėvėjimas turėtų būti taikomas, o kitu ne. Anot draudiko, Taisyklėse nėra numatyta, kad nusidėvėjimas yra arba nėra taikomas atskirioms transporto priemonės detalėms ar detalių grupėms, todėl šiuo atveju netaikyti nusidėvėjimo nėra pagrindo.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 44 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka ginčo šalių pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priima sprendimą.

Įvertinus ginčo šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus, darytina išvada, kad šalių ginčas iš esmės kilo dėl nusidėvėjimo taikymo naudotoms dalims, jas keičiant naujomis originaliomis, pagrįstumo, įvykus draudžiamajam įvykiui – stiklo dūžiui.

Siekiant išspręsti tarp šalių kilusį ginčą, būtina įvertinti šalių sudarytoje KASKO draudimo sutartyje ir jai taikytinose Taisyklėse įtvirtintas draudimo apsaugos apimtį bei draudimo išmokos apskaičiavimą reglamentuojančias sąlygas ir nustatyti, ar draudikas pagrįstai sumažino draudimo išmoką, pritaikydamas 13 proc. dalių kainai už naudotų dalių keitimą naujomis.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.987 straipsnyje nustatyta, kad draudimo sutartimi viena šalis (draudikas) įsipareigoja už sutartyje nustatytą draudimo įmoką (premiją) sumokėti kitai šaliai (draudėjui) arba trečiajam asmeniui, kurio naudai sudaryta sutartis, įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytą draudimo išmoką, apskaičiuotą įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyta tvarka, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis.

Civilinio kodekso 6.156 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas sutarčių laisvės principas leidžia sutarties šalims laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas, jei tai neprieštarauja įstatymams. Sutarties laisvės principas reiškia civilinių teisinių santykių subjektų teisę laisvai spręsti, sudaryti konkrečią sutartį ar jos nesudaryti, pasirinkti, su kuo sudaryti sutartį, be to, savarankiškai spręsti dėl sutarties turinio (sutarties sąlygų ir jų pakeitimo) bei formos, išskyrus atvejus, kai tam tikras sutarties sąlygas (jų turinį) nustato imperatyviosios teisės normos arba tam tikrų sąlygų reikalauja viešoji tvarka, sąžiningumo, protingumo, teisingumo principai, gera moralė. Teisėtai sudaryta ir galiojanti sutartis jos šalims turi įstatymo galią (Civilinio kodekso 6.189 straipsnio 1 dalį).

Šalių sudaryta KASKO draudimo sutartis yra savanoriška, todėl draudikas, vadovaudamasis Civilinio kodekso 6.156 straipsnyje įtvirtintu sutarties laisvės principu, tokio pobūdžio sutartyse gali savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiama draudimo apsauga. Kasacinis teismas yra ne kartą pabrėžęs, kad draudimo sutartimi draudimo objektui suteikiama apsauga nėra absoliuti – draudikas, prisiimdamas draudimo riziką, nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas. Draudimo apsauga nustatoma tiek draudiko parengtose draudimo rūšies taisyklėse, kurios laikomos standartinėmis draudimo sutarties sąlygomis, paprastai taikomomis visiems draudėjams, sudarantiems atitinkamos draudimo rūšies sutartį su tuo pačiu draudiku, tiek draudimo liudijime aptartose individualiose sąlygose. Draudimo taisyklėse nustatomi atvejai, kurie laikytini draudžiamaisiais įvykiais, taip pat kurie tokiais nelaikytini.⁵ Draudimo taisyklėse taip pat įtvirtinama nuostolių nustatymo tvarka, draudimo išmokų apskaičiavimo ir išmokėjimo tvarka ir terminai, kitos Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 92 straipsnio 1 dalyje nurodytos draudimo sutarties sąlygos.

Nagrinėjamu atveju tarp šalių nėra ginčo dėl įvykio pripažinimo draudžiamuoju, tačiau šalys nesutaria dėl Taisyklių sąlygų, reglamentuojančių nusidėvėjimą, aiškinimo ir taikymo. Draudikas, apskaičiuodamas draudimo išmoką, pritaikė 13 proc. nusidėvėjimą dalims, už naudotų dalių keitimą naujomis, o pareiškėjas teigė, kad toks sprendimas yra nepagrįstas. Sistemškai įvertinus pareiškėjo kreipimosi motyvus, iš esmės iškyla tokia pareiškėjo argumentų, kuriais grindžiamas reikalavimas netaikyti nusidėvėjimo, seka: 1) draudikas nusprendė taikyti 35 Eur išskaitą už stiklo dūžio įvykį; 2) Taisyklių A.3 skyriaus 10.3 papunktis turi būti aiškinamas taip, jog 35 Eur išskaita taikoma tik tuo atveju, kai draudimo sutartis sudaroma pagal draudimo nauja verte variantą, todėl šis variantas turėtų būti taikomas šalių sudarytai KASKO draudimo sutarčiai; 3) draudimo nauja verte atveju nusidėvėjimas yra netaikomas (todėl neturėtų būti taikomas ir šiuo atveju). Draudikas, savo ruožtu, teigė, kad 35 Eur išskaitos taikymas nėra siejamas su nusidėvėjimo taikymu ar netaikymu: draudimo liudijime, kuriame įtvirtintos KASKO

⁵ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. kovo 13 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-91/2012.

draudimo sutarties sąlygos, yra aiškiai nurodyta, kad nusidėvėjimas taikomas ir tai yra daroma nepriklausomai nuo to, kokio tipo automobilio dalys (stiklai, kėbulas ar kt.) remontuojamos.

Šių ginčo šalių paaiškinimų ir atsikirtimų kontekste pažymėtina, kad pagal Civilinio kodekso 6.193 straipsnį sutartys turi būti aiškinamos sąžiningai, visos sutarties sąlygos turi būti aiškinamos atsižvelgiant į jų tarpusavio ryšį, sutarties esmę ir tikslą, jeigu abejojama dėl sąvokų, joms turi būti priskiriama priimtinausia, atsižvelgiant į tos sutarties prigimtį, esmę bei jos dalyką, reikšmę. Kai abejojama dėl sutarties sąlygų, jos aiškinamos tas sąlygas pasiūliusios šalies nenaudai ir jas priėmusios šalies naudai, visais atvejais sutarties sąlygos turi būti aiškinamos vartotojų naudai ir sutartį prisijungimo būdu sudariusios šalies naudai. Kita vertus, svarbu pabrėžti ir tai, kad jeigu sutarties sąlygos yra parengtos aiškiai ir suprantamai, jos neturi būti aiškinamos per plačiai, priešingu atveju būtų nepagrįstai išplečiami draudiko prisiimti įsipareigojimai. Kartu pažymėtina, kad, pagal Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.187 straipsnio nuostatas, esant prieštaravimams tarp standartinių ir individualiai aptartų sutarties sąlygų, pirmenybė yra teikiama nestandartinėms, t. y. individualiai šalių aptartoms, sąlygoms.

Pareiškėjui išduoto draudimo liudijimo skiltyje „Draudimo sąlygos“ yra įtvirtintos šios šalių ginčiui išnagrinėti reikšmingos individualios sąlygos: „Draudimas nauja verte: Ne“, „Detalių nusidėvėjimas: Taikomas“. Draudimo liudijime taip pat nurodyta, kad yra pasirinkta papildoma draudimo paslauga – stiklo dūžio atveju taikoma 0 Eur išskaita (jei atliekamas remontas) arba 35 Eur (jei atliekamas keitimas), kitiems draudžiamiesiems įvykiams numatyta – 130 Eur, arba 10 proc., bet ne mažesnė nei 130 Eur išskaita. Taigi stiklo dūžiui (pasirinkus šią draudimo apsaugą) taikoma mažesnė išskaita. Pagal draudimo liudijimo dalies „Papildomos sąlygos“ 2 punktą, KASKO draudimo sutartyje nurodyta stiklo dūžio išskaita taikoma tik tuo atveju, jei tenkinamos Taisyklių A.3 skyriaus 10.3 papunkčio sąlygos, kitu atveju taikoma draudžiamąjo įvykio (standartinė) išskaita.

Pagal Taisyklių, kuriose yra įtvirtintos standartinės KASKO draudimo sutarties sąlygos, A.3 dalies 10.1 papunktį, besąlyginė išskaita – draudimo liudijime nurodyta suma, kuria kiekvieno transporto priemonės sugadinimo ar sunaikinimo atveju draudikas mažina mokėtiną draudimo išmoką, išskyrus atvejus, nurodytus Taisyklių A.3 skyriaus 10.3 (kai taikoma stiklo dūžio išskaita) ir 10.4 papunkčiuose. Taisyklių A.3 skyriaus 10.3 papunktyje nustatyta, kad stiklo dūžio išskaita – draudimo liudijime nurodyta suma, kuria stiklo dūžio atveju draudikas mažina dėl stiklo remonto ar keitimo mokėtiną draudimo išmoką. Pirmiau minėtoje nuostatoje taip pat nurodyta: *„Stiklo dūžio išskaita taikoma tik tuo atveju, kai sugadintas ar sunaikintas stiklas remontuojamas ar keičiamas Draudiko nurodytame autoservise Lietuvoje arba garantiniame autoservise Lietuvoje, jei draudimo sutartyje pasirinktas draudimo sąlygų variantas „Transporto priemonės draudimas nauja verte“, visais kitais atvejais, taip pat kai nukentėjusios transporto priemonės stiklas yra šarvuotas arba gaminamas pagal specialius užsakymus (pvz., šoniniai limuzinų stiklai ar pan.), – taikoma draudimo sutartyje nurodyta besąlyginė išskaita.“*

Sąlygos nesutarė, ar pirmiau minėta Taisyklių sąlyga turi būti aiškinama taip, jog stiklo dūžio išskaita taikoma: 1) tik tuomet, kai draudimo sutartis sudaryta pasirinkus draudimo nauja verte variantą (pirmoji būtina sąlyga) ir automobilio remontas atliekamas arba draudiko nurodytame autoservise Lietuvoje, arba garantiniame autoservise Lietuvoje (antroji būtina sąlyga), t. y. susiklosčius nurodytų sąlygų visumai; 2) dviem atvejais: arba kai remontas atliekamas draudiko rekomenduotame servise Lietuvoje (nepriklausomai nuo to, ar pasirinkta draudimo nauja verte sąlyga, ar ne), arba kai pasirinkta draudimo nauja verte sąlyga ir automobilis remontuojamas garantiniame servise Lietuvoje).

Lietuvos bankas, lingvistiškai įvertinęs Taisyklių A.3 dalies 10.3 papunkčio konstrukciją, kartu atsižvelgdamas į pareiškėjui 2024 m. gegužės 17 d. suteiktą VLKK konsultaciją, kurioje iš esmės sutinkama, kad Taisyklių A.3 skyriaus 10.3 papunkčio nuostata gali būti aiškinama skirtingais būdais, sutinka, kad minėta nuostata pareiškėjo, kaip pakankamai atidaus ir apdairaus vartotojo, vis dėlto galėjo būti suprasta dvejopai ir yra reali galimybė, jog pareiškėjui galėjo kilti abejonių dėl stiklo dūžio sąlygos taikymo pagrindų. Kitaip tariant, sutiktina, kad pareiškėjui galėjo susiformuoti nepakankamai aiškus lūkestis dėl to, ar stiklo dūžio išskaita taikoma tik tuo atveju, kai yra pasirinktas draudimo nauja verte variantas, ar ir tuo atveju, kai toks variantas nėra pasirinktas, tačiau remontas atliekamas draudiko nurodytoje remonto bendrovėje.

Kita vertus, svarbu akcentuoti tai, kad administruodamas žalą draudikas šią nuostatą aiškino pareiškėjui palankiu būdu. Nepaisydamas to, kad KASKO draudimo sutartimi nebuvo sutarta dėl draudimo nauja verte, draudikas laikė, kad prievolę taikyti mažesnę nei standartinę išskaitą (35 Eur) draudikas turi ir tuo atveju, kai draudimo nauja verte variantas nėra pasirinktas,

pakanka, jog apgadintą stiklą (stiklus) suremontuotų ar pakeistų draudiko nurodyta remonto bendrovė. Taigi, draudikas pritaikė 35 Eur išskaitą (už stiklų keitimą) ir paaiškino pareiškėjui pirmoje suderintoje su remonto bendrove sąmatoje standartinę 130 Eur išskaitą nurodęs per klaidą. Tai reiškia, kad net ir sutinkant, kad Taisyklių sąlyga, dėl kurios šalys nesutarė, lingvistiškai galėjo būti aiškinama dviem būdais, draudiko priimtas sprendimas atitinka palankesnįjį pareiškėjui ir jo teisės tokiu aptartos Taisyklių sąlygos vertinimu, Lietuvos banko nuomone, nepažeidė pareiškėjo interesų.⁶

Nepaisant to, kad pareiškėjas iš esmės reikalavo draudiko taikyti išimtinai stiklo dūžiui taikomą mažesnę už standartinę išskaitą (35 Eur vietoje 130 Eur, draudikui su tokiu reikalavimu sutikus padidėjo draudiko mokama draudimo išmoka bei sumažėjo pareiškėjui tenkanti nuostolių dalis), iš pareiškėjo kreipimosi motyvų visumos galima suprasti, jog pareiškėjas tą patį Taisyklių A.3 dalies 10.3 papunktį, priklausomai nuo keliamo reikalavimo pobūdžio, jau prašo aiškinti ir pirmiau aptartu pirmuoju būdu.⁷ Pareiškėjo teigimu, minėta nuostata suponuoja, kad ji gali būti taikoma tik draudimo naujo verte atveju, todėl draudikas, taikydamas stiklo dūžio išskaitą, tuo pačiu turi netaikyti draudimo liudijime nurodytų sąlygų „Draudimas nauja verte – ne“ ir „Detalių nusidėvėjimas – taikomas“ ir KASKO draudimo sutartį laikyti sudaryta pagal draudimo nauja verte variantą, kartu netaikyti nusidėvėjimo detalėms.

Pažymėtina, kad pareiškėjui išduotame draudimo liudijime yra aiškiai nustatyta, kad draudimo nauja verte sąlygos KASKO draudimo sutarčiai nėra taikomos, taip pat aiškiai ir nedviprasmiškai įtvirtinta, kad taikomas detalių nusidėvėjimas. Nors ir sutiktina, kad pareiškėjui galėjo kilti neaiškumų dėl vienos iš Taisyklių sąlygų, reglamentuojančios stiklo dūžio išskaitos taikymo pagrindus, tačiau, Lietuvos banko vertinimu, tokia išvada neturi jokios tiesioginės įtakos draudimo liudijime nurodytų individualių sutarties sąlygų, susijusių su draudimo variantu (lemiančiu atitinkamų Taisyklių sąlygų taikymą ar netaikymą vykdant draudimo sutartį), taikymui ar aiškinimui, taip pat nėra pagrindo laikyti jų negaliojančiomis ar netaikytinomis.

Taisyklių A.4 skyriaus 11.2 papunktyje nustatyta, kad transporto priemonė gali būti draudžiama pasirenkant vieną iš draudimo variantų dėl transporto priemonės detalių nusidėvėjimo taikymo, jį taikant arba netaikant, o pagal to paties skyriaus 11.2.2 papunktį, jeigu detalių nusidėvėjimas taikomas, tai įvykus draudžiamam įvykiui draudimo išmoka už transporto priemonės remontą mokama išskaičiuojant transporto priemonės dalių nusidėvėjimą, jeigu pateikiami transporto priemonės remonto išlaidas ir apmokėjimą patvirtinantys dokumentai, išskyrus atvejus, kai sugadintos dalys (detalės) keičiamos analogiškais naudotomis dalimis (detalėmis).

Transporto priemonės detalių ir (ar) dalių, ir (ar) papildomos įrangos nusidėvėjimas (%) nustatomas pagal tame pačiame Taisyklių A.4 skyriaus 11.2.2 papunktyje pateiktą lentelę, kurioje nustatyta, kad lengvųjų automobilių, kurių variklio darbinis tūris yra nuo 1 001 iki 2 000 cm² ir kurie yra 4 metų amžiaus, nusidėvėjimo norma yra 13 proc. Iš pateiktų duomenų matyti, kad pareiškėjo automobilis pirmą kartą registruotas 2019 m. kovo 30 d., t. y. įvykio metu buvo ketverių metų amžiaus. Byloje nėra duomenų, kuriais remiantis būtų pagrindo teigti, kad gali būti taikoma nustatyta išimtis (dalys keičiamos naudotomis), taigi galima pagrįstai teigti, kad nusidėvėjimo dydis (13 proc. dalims už naudotų keitimą naujomis) buvo pagrįstai pritaikytas remiantis Taisyklėmis.

Sistemiškai įvertinus Taisyklių sąlygas, reglamentuojančias draudimo išmokos apskaičiavimo tvarką, taip pat sutiktina su draudiku, jog neaišku, kokių Taisyklių ar draudimo liudijimo nuostatų pagrindu pareiškėjas grindžia argumentą, jog nusidėvėjimas gali būti taikomas tik tuomet, kai kartu su stiklais yra remontuojamos ir kitos automobilio dalys, o jeigu remontuojami tik stiklai – nusidėvėjimas netaikomas. Pažymėtina, kad Taisyklėse nėra atskirai įtvirtintos nusidėvėjimo atskiroms automobilio dalims sąlygos, išimtis numatyta tik papildomai

⁶ Papildomai pažymėtina, kad vėlesnėse draudiko parengtose ir savanoriško transporto priemonių draudimo sutartims taikomose draudimo taisyklių redakcijose (nuo 2023 m. rugpjūčio 1 d. galiojusioje 2023 m. birželio 16 d. redakcijoje ir nuo 2024 m. balandžio 4 d. galiojančioje 2024 m. kovo 5 d. redakcijoje) Taisyklių A.3 dalies 10.3 papunktis yra patikslintas ir jo lingvistinė išraiška atitinka ginčo atveju draudiko nurodytą poziciją, jog stiklo dūžio išskaita taikoma arba kai remontas atliekamas draudiko rekomenduotame servise Lietuvoje (nepriklausomai nuo to, ar pasirinkta draudimo nauja verte sąlyga, ar ne), arba kai pasirinkta draudimo nauja verte sąlyga ir automobilis remontuojamas garantiniame servise Lietuvoje).

⁷ Kad stiklo dūžio išskaita taikoma tik tuomet, kai draudimo sutartis sudaryta pasirinkus draudimo nauja verte variantą (pirmoji būtina sąlyga) ir automobilio remontas atliekamas arba draudiko nurodytame autoservise Lietuvoje, arba garantiniame autoservise Lietuvoje (antroji būtina sąlyga), t. y. susiklosčius nurodytų sąlygų visumai.

įrangai, kuriai nusidėvėjimas skaičiuojamas individualiai (kai pateikiami papildomos įrangos įsigijimą patvirtinantys dokumentai). Automobilio žibintų stiklai neabejotinai yra automobilio dalys, todėl nėra pagrindo teigti, kad mokant draudimo išmoką už žalą stiklams, turi būti taikomos Taisyklėse nenustatytos išimtys.

Atsižvelgiant į bylos duomenų visumą, sistemiškai įvertinus šalių sudarytos KASKO draudimo sutarties (įskaitant Taisykles) sąlygas ir remiantis teisės aktuose įtvirtintomis sutarčių aiškinimo taisyklėmis, sutarčių vykdymo principais bei bendraisiais teisingumo, protingumo ir sąžiningumo principais, taikomais civilinių teisinių santykių objektams įgyvendinant savo teises ir pareigas, konstatuotina, kad draudiko sprendimas taikyti 35 Eur stiklo dūžio išskaitą ir 13 proc. nusidėvėjimą dalims už naudotų dalių keitimą naujomis yra pagrįstas KASKO draudimo sutarties nuostatomis, o pareiškėjo reikalavimas nepagrįstas ir todėl atmestinas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis